

در تشییع پیکر امام علی(ع) چه کسانی حضور داشتند

امام حسن(ع) بر پیکر پاک امیرالمؤمنین(ع) نماز خواند، پس از نماز، تابوت را کنار زدند و با جا به جا کردن خاک، آرامگاهی ساخته یافتند که سنگ نوشته‌ای نشان می‌داد که آن قبر را حضرت نوح(ع) برای حضرت علی(ع) آماده ساخته است!

امام حسن(ع) بر پیکر پاک امیرالمؤمنین(ع) نماز خواند، پس از نماز، تابوت را کنار زدند و با جا به جا کردن خاک، آرامگاهی ساخته یافتند که سنگ نوشته‌ای نشان می‌داد که آن قبر را حضرت نوح(ع) برای حضرت علی(ع) آماده ساخته است! به گزارش فارس، قبر مطهر مولی‌الموحدين امیرالمؤمنین علی(ع) صدها سال قبل از خودشان آماده اما مخفی بود؛ چرا که مدفن منور آن بزرگوار که توسط حضرت نوح نبی(ع) قرن‌ها پیش ساخته شده و آن حضرت به محل واقف بود و احدی غیر از این بزرگوار مطلع نبود و ضمن وصیتش رمزی فرمود تا محل آن برای فرزندانش روشن شود. پس از شهادت حضرت علی(ع) بر اساس وصیتش فرزندان ارجمندش شبانه آن نازنین بدن را غسل دادند و کفن کردند و به خاک سپردند. پس از انجام غسل و کفن به دستور امام حسن(ع) جز فرزندان امیرالمؤمنین و شماری از یاران خاص آن حضرت، همه برگشتند و آن تابوت بر دوش جبرئیل و میکائیل و حسن و حسین(ع) از کوفه دور شد و بر سوی نجف (منطقه غری) رهسپار شد.

مرکز مطالعات و پاسخگویی به شبهات حوزه علمیه قم در ادامه به شرح این رویداد می‌پردازد:

در نقطه ای از آن سرزمین، جلو تابوت به زمین آمد و فرزندان آن حضرت نیز عقب آن را بر زمین نهادند و امام حسن(ع) همان گونه که پدر سفارش فرموده بود بر آن پیکر پاک نماز خواند پس از نماز، تابوت را کنار زدند و با جا به جا کردن خاک، آرامگاهی ساخته و پرداخته یافتند که سنگ نوشته ای نشان می‌داد که آن قبر را حضرت نوح(ع) برای بنده برگزیده و شایسته خدا، علی(ع) آماده ساخته است.

هنگامی که بر آن شدند تا آن پیکر مقدس را به درون قبر برند ندای منادی را از آسمان شنیدند که می‌گفت: «انزلوه الی التربة الظاهر، فقد اشتاق الحبيب الی الحبيب»، آن بدن پاک را بر زمین پاک نهید که دوست مشتاق دیدار دوست است». [1] شیخ مفید در کتاب «الارشاد» خویش این گونه آورده است که: قبر آن حضرت(ع) بنا به وصیتی که کرده بود، مخفی ماند تا زوال دولت بنی امیه که دشمنی و کینه ورزی شدیدی نسبت به آن حضرت(ع) داشتند و چون قدرت به دست بنی عباس افتاد، در زمان امامت امام صادق(ع) توسط آن حضرت قبر مطهر جد بزرگوارش آشکار شد و امام صادق(ع) چون به پیش ابوجعفر منصور دوانقی (متوفی 158 هجری) دومین خلیفه عباسی می‌رفت، قبر جد بزرگوارش را زیارت کرد و آشکار نمود از آن به بعد شیعیان چون متوجه این امر شدند، به زیارت قبر مطهر حضرت علی(ع) شتافتند. [2] و به این جریان شیخ ابوعلی طبرسی در کتاب «اعلام الوری بأعلام الهدی» اشاره کرده است. [3] در اینجا دو روایت که در رابطه با محل دفن است، اشاره می‌شود:

1. «ابی عمید» به سند خود می‌گوید: شخصی از امام حسین(ع) پرسید: جنازه امیرالمؤمنین(ع) را در کجا به خاک سپردید. فرمود: شبانه جنازه را برداشتیم و از جانب مسجد اشعث آن را بردیم تا به پشت کوفه کنار غریبن برده و در آنجا به خاک سپردیم.

2. جابر بن یزید جعفی گوید: از امام باقر(ع) پرسیدم جنازه امیرالمؤمنین(ع) در کجا دفن شد؟ فرمود: پیش از طلوع خورشید در جانب غریبن به خاک سپرده شد و حسن(ع) و حسین(ع) و محمد حنیفه فرزندان علی(ع) و عبدالله بن جعفر (برادرزاده علی(ع)) وارد قبر شدند و جنازه را در میان قبر گذاردند. [4]

ساخت بارگاه امام علی(ع)

چون قبر آن حضرت تا زمان امام صادق(ع) مخفی بوده، لذا قبل از آن کسی نمی‌توانسته بر آن قبر شریف بنا یا حرمی درست کند. اما بعد از اینکه موضع قبر آشکار شد، طبق برخی روایات که حکایت از آن دارد که قبر امام علی(ع) نخستین بار در زمان امام صادق(ع)، زمانی که امام طبق دعوت منصور دوانیقی عازم منطقه حیره بودند حصارى دور قبر کشیدند، مرقد امام پس از آن محل زیارت شیعیان آن حضرت می‌شد. [5]

البته در طول تاریخ با توجه به سیاست خلفا تغییر و تحولاتی در حرم امام صورت می‌گرفت، برخی از خلفا که از سیاست مذهبی استفاده می‌کردند، جهت جذب علویان به سوی خود و مهار کردن شورش‌های آنان در جهت آبادی حرم حضرت قدم بر می‌داشتند و شیعیان را هم در این کار آزاد می‌گذاشتند، ولی برخی از خلفا همچون متوکل عباسی نسبت به شیعیان سختگیری می‌کردند و اقدام به خراب کردن حرم ائمه(ع) می‌کرد.

اما با روی کار آمدن حکومت شیعی آل بویه و تسلط کامل آن‌ها در بغداد و شهرهای اطراف آن، زمینه را برای گسترش شهرهای مذهبی علویان از جمله نجف و رونق بخشیدن به حرم امام علی(ع) و کوچ علویان به آن شهر به تعمیر و ساختن بارگاه بر قبر امام علی(ع) و توسعه آن اقدام کردند و بر فراز مرقد مطهر امام گنبدی سفید بنا نهادند و در اطراف شهر دیوار کشیدند و

برای اولین بار، برای حرم و بارگاه علوی چند حاجب و خادم تعیین کردند.[6] بنابراین می توان گفت که اولین کسی که اقدام ساختن بنا بر حرم امام علی(ع) کرد، اصحاب امام جعفر صادق(ع) و به دستور آن حضرت این اقدام را عملی کردند، بعد از آن در دوره های مختلف توسط علویان تغییر و تحولاتی در آن صورت گرفت و در دوره آل بویه رونق بیشتری گرفت و بر بارگاه علوی گنبد بنا کردند و در دوره های بعدی از جمله دوره مغول و دوره صفویان و قاجاریان تغییراتی در بارگاه امام علی(ع) صورت گرفت.

علت اصلی پنهان بودن قبر حضرت

وصیت امام(ع) این گونه بود که شبانه و مخفیانه دفن شود، چنانکه حضرت زهرا(س) به حضرت وصیت کرد که مخفیانه دفن شود و این وصیت ها دارای چند پیام هستند:

1. بیان مظلومیت اهل بیت
2. شناخته نشدن جایگاه آنان و پوشیده ماندن منزلت ایشان.
3. توجه به علت اصلی این مظلومیت در جریان تاریخ اسلام و توطئه های دشمنان بر علیه اهل بیت و استمرار این جریان.
4. همان طور که شخصیت علی(ع) در زمان خود مجهول بود و اکنون پس از قرن ها دانشمندان غیر مسلمان نیز تشنه درک حضور و عاشق سخنان و اندیشه های اویند، شناخت بارگاه و مرقد ملکوتی علی(ع) نیز نیازمند معرفت و شناخت است که اگر قبل از آن ظاهر می شد، مورد اهانت جاهلان واقع می شد از این رو پنهان بودنش بهتر بود.
5. به دلیل کینه و عناد بنی امیه و خوارج و دیگران به آن حضرت چنان که سال ها حضرت را در منابر خود ناسزا گفتند و بر علیه او تبلیغ کردند، از این رو اگر قبرش معلوم بود جسارت می کردند، از این رو سال ها در اختفای کامل بود و به جز ائمه و خواص شیعه کسی آگاه نبود.

پی نوشت ها:

- 1-قزوینی، سید کاظم، امام علی(ع) از ولادت تا شهادت، مترجم علی کرمی، قم، انتشارات دلیل ما، چاپ اول، 1380ش، ص663-664.
- 2-شیخ مفید، الارشاد فی معرفة حجج الله علی العباد، قم، مؤسسه آل البيت للحیاء التراث، چاپ اول، 1413ق، ج1، ص10.
- 3-شیخ طبرسی، اعلام الوری باعلام الهدی، قم، مؤسسه آل البيت الاحیاء التراث، چاپ اول، 1417ق، ج1، ص312.
- 4-علامه حلی، نگاهی بر زندگی دوازده امام(ع)، ترجمه محمد محمدی اشتیاردی، چاپخانه دفتر انتشارات اسلامی، چاپ اول، 1370ش، ص65.
- 5-ارشاد، علی اکبر، دانشنامه امام علی(ع)، تهران، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، چاپ اول، 1380، ج9، ص492.
- 6- همان، ص457.